

Jan Kochanowski
Wykład cnoty

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Jan Kochanowski *Dzieła*

oprac. Aleksandra Ćwiklińska

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-01-6

strona: B3

1: I. KOCHANOWSKIEGO

2: Wykład Cnoty.

- 3: **C** Notę y w nieprzyia=
4: ćielu/ y w nieznáiomych mi=
5: łuiemy. Ale to łowo cno=
6: tá wiele w łobie zámyka.
7: Naprzód mądrość/ któ=
8: ra/ czego łzukác/ á czego fię
9: chronić/ vczy.
10: Potym łpráwiedliwośc/
11: którá káždému/ co iego ieft/ dáć każe.
12: Trzecia wielkośc vmyłłu/ która ná wzgárdze=
13: niu rzeczy doczełnych zależy.
14: Czwarta/ łkromnośc ták w mowie/ iáko y w
15: vczynekách.
16: A z tych cztełrech cnót/ iáko cztełrech łtudźien/
17: wiele inłszych cnót pochodźi/ które obyczáie ludzkie
18: nápráwiáią.
19: Ná rozumie zásię náuki fię przymuią/ których
20: ieft wiele: Napiérwłzé mieyłce/ rycérłkie/ y prá=
21: wné/ po nich náuki wyzwoloné máią.
22: Dwie tedy rzeczy człowieká łzláchcią/ obyczá=

B iij

ie/ á

strona: B3v

O Cnoćie.

- 1: ie/ á rozum: obyczáie z cnót pochodzą/ á rozum z
2: náuk: obiedwie rzeczy w łobie mieć/ rzecz nieprze=

- 3: płacona ieft człowiekowi. Ale ieśli przy iednéy tyl=
4: ko małz zoftać/ ráczéy przy cnoćie/ niż przy náuce
5: zoftań: bo náuká bez cnoty/ iáko miecz v łzaloné=
6: go/ y łobie y ludzióm łzkodzi: Cnotá choć dobrze
7: lámá będzie/ chwalebna ieft/ y pożyteczna.
8: Miłuią tedy ludzie cnotę/ á przy cnoćie náukę:
9: miłuią téż y pożytki. A proftych ludzi niczym ry=
10: chláy nie przywabifz/ iáko hoynością/ á dáry. Ale
11: táki przyiáciél trwały nie ieft: ábowiém datek wię
12: céy/ niż ciébie/ miłuié: á kiedy nie będzie co dáć/ y
13: przyiáciela nie będzie/ okrom którzy ná dobrodziej=
14: łtwá pámiętáią/ których bárzo máło.
15: Trzebá **tedj** [!] dwu rzeczy w téy mierze. Naprzód
16: ábyś ták dawał/ iákobyć záwždy doftawáło. Dru=
17: ga/ ábyś tym dawał/ którzy tego łą godni: bo do=
18: brému dobrze czyniác/ łobie dobrze czynifz.
19: Ale y łłowy może człowiek pożyteczen bydź dru=
20: giému/ kiedy mu w iego potrzebie poradzi/ kiedy go
21: z iákiéy nieprzyłtoynéy łpráwy wyłtrzeże: zá to
22: włzytko człowieká ludzie miłuią.
23: Trzeci łpofób ieft záchowánia doftawác/ kiedy
24: kto komu ieft ku rołkołzy: w czym teğ trzebá prze=
25: łtrzegác/ áby dla podobánia komu przeciwo cno=

ćie/ á

strona: B4

O Cnoćie.

- 1: ćie/ á przyłtoyności nic fię nie wyłtępowáło. Chwa
2: lić go nie ták w oczy/ iáko przed ludźmi/ kogo
3: chcełz przyiácielem mieć/ dobrze.
4: Ale że ieft rzecz niepodobna/ włzytkim fię po=

- 5: dobąć (bo co ieden miłue/ tym fię drugi brzydźi)
6: dofyc **będzie** [!] / kiedy ten który záchowánia szuka/
7: cnotliwie á przyftoynie fię w káždéy rzeczy zácho=
8: wa/ przeczby go słuźnie káždy miłowác miał. Cze=
9: go iefli niedoftapi/ nie iego winá będzie (bo on
10: wśzytko vczynił co mógl) ále tych/ którzy cnoty
11: nie miłuią.
12: Ale y wiele przyiaćiół łobie iednác/ nie ieft do koń
13: cá dobrze: ábowiém miłość roftárgniona ná wiele
14: części/ nie ieft ták mocna/ iáko spólna/ á spoiona: á
15: kto kogo pomáłu miłue/ tego téz pomáłu miłuią.
16: Moiá rádá tedy/ áby człowiek nie wiele przy=
17: iaćiół miał/ ále tákich/ którymby fię dufác godzi=
18: ło: iáko był Pylades/ á Oreftes: iáko był Piritho=
19: us/ á Thezeus: Damon á Pythiás: Scipio/ á
20: Scæwolá.
21: Tákich przyiaćiół doftawác/ ácz y to wśzytko
22: służy/ co fię tám powiedziáło/ wśzákóz ofobliwéy
23: y tu náuki trzebá/ á nawięcéy powolności: wśzá=
24: kóz ták iáko fię powiedziáło/ poki fię cnoty nie tknie/
25: á iáko Grekowie mówią/ po ołtarz.

Iedná=

strona: B4v

O Cnoćie.

- 1: Iednákie téz obyczáie/ iednákie zábáwienia czło=
2: wieká ku człowieku póspolicie ciągną: iáko żół=
3: niérz ku żołniérzowi/ myśliwiec **ky** [!] myśliwcowi
4: zówždy fię ma.
5: Ale iáko złotá w ogniu/ ták przyiaćielá w po=
6: trzebie doświadczamy: iefli tedy ná towarzyfzá

- 7: co przydzie/ pomni/ że ná ten czas maż mieyfce o=
8: kazać fię/ iefliś mu przyaścielem: bo pochlébce/ pó=
9: kiś w łczęściu/ iáko cień w iáfný dzień/ ták cię ná=
10: łzláduią: iáko namniéy fortuná zmyli/ równie iá=
11: ko y cień/ kiedy fłóńce zá chmurę zaydzie/ áni wie=
12: dzieć gdzie fię podzieią. Przyłtoi tedy práwému
13: przyaściełowi/ ná złość fortunie/ która nieftála ieft
14: przy towarzyszu mocnie łtać.
15: Ale że fundameⁿt przyiáźni cnotá ieft/ niech fię o to
16: człowiek naprzód łtára/ áby co nalepfzym był: po=
17: tym będąc łam dobrym/ v dobrych przyiáźni łzukał.
18: Gnuśny/ vtrátny/ łákómy/ zwádliwy/ nie dobry
19: przyaścieł. Dobrodzieyftwo/ nádzieiá/ miłość/ náu=
20: ká/ powolność/ pochlébftwo/ włzytko to nam mi=
21: łość v ludzi iedna.
22: Herkules co czynił/ áby był miłowan?
23: Dwie łą przyczynie/ które miłość w ludzích po=
24: budzią/ rzecz włafna/ á to co w łobie ma godność
25: miłości/ álbo co ieft godno miłowánia. [grafika](#)